

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhälls-ekonomi. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per hushåll redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2013 till 13,4 miljarder kr, vilket motsvarade 0,4 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris) (tabell 10.1).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorkalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i tabell 10.2. Produktionsvärdet redovisas till baspriser, vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar (produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitiken ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar (produktionssubventioner) utgörs bl.a. av gårdsstöd, miljöersättningar och kompensationsbidrag.

Jordbrukssektorns produktionsvärde i löpande baspriser ökade mellan 2011 och

2012 med 1,8 miljarder kronor, vilket motsvarade drygt 3 %. Mellan åren 2010 och 2011 ökade produktionsvärdet med 2,6 miljarder kr, en ökning med 5 %.

Värdet av vegetabilieproduktionen till baspris ökade med 12 % 2012 jämfört med 2011.

Produktionsvärdet till baspris för animalier minskade år 2012 med drygt 1 % jämfört med år 2011. Produktionsvärdet till baspris för nötkreatur, minskade med knappt 3 % medan produktionsvärdet för svin ökade med drygt 4 % år 2012 jämfört med år 2011.

Driftöverskott netto minskade med knappt 1 % mellan åren 2011 och 2012. Kostnaderna för insatsvaror och tjänster ökade med drygt 3 %, medan kapitalförslitning och löner ökade med knappt 5 %. Samtidigt minskade övriga produktionssubventioner med drygt 1 %.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftsinriktningar med hjälp av både svenskt och EU:s typklassificeringssystem. Detta innebär dock inte att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren, utan hänger samman med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsin-

riktning. Till exempel kan företag i gruppen Jordbruksväxter således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, hyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i en viss grupp behöver därför inte enbart bero på förändrad lönsamhet inom den huvudsakliga verksamhetsgrenen.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket hos de olika grupperna av lantbruksföretag. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeförändring i skogsbeståndet.

En markant nettoresultatökning för svin- och större växtodlingsföretag skedde jämfört med 2011 vilket innebar ett genomsnittligt nettoresultat på 319 800 kronor för svinföretagen och 588 900 kronor för de större växtodlingsföretagen. Intäktsökningen från växtodling kommer främst från spannmål och oljeväxtodlingar. Resultatutvecklingen för de mindre växtodlingsföretagen har vänt efter kontinuerligt ökande intäkter sedan 2010. De flesta driftskostnadsposter för år 2012 ökade för båda svin- och växtodlingsproducenter. Kostnaderna för bekämpningsmedel och maskinunderhåll ökade mest inom växtodlingssektorn medan arbetskostnaderna ökade rejält för grisproduktionen.

Köttdjursföretagens bruttoresultat har blivit marginellt sämre mellan åren 2011 och 2012. Den främsta förklaringen är att de genomsnittliga intäkterna minskade något mer än de genomsnittliga driftskostnaderna. De flesta grupperna av mjölkföretag fortsatte att uppvisa försämringar av både genomsnittligt brutto- och nettoresultat. I allmänhet har intäkterna från animalier minskat förutom i den minsta storleksgruppen med 1 600–3 199 standardtimmar under 2012. Under 2012 minskade direktersättningarna något för

alla storleksgrupper på riksnivå. Däremot ökade miljöstödet för samtliga storleksgrupper jämfört med 2011. Övriga intäkter minskade påtagligt för de minsta och medelstora storleksgrupperna.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag för åren 2000–2012. Av tabellen framgår att den taxerade förvärvsinkomsten för hushållen vid företag med upp till 20 hektar åker till cirka 90 % utgörs av inkomst av tjänst. Med ökande företagsstorlek sjunker denna andel och är vid de största företagen 52 %.

I **tabell 10.5** återfinns, med uppdelning på län, jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 2012 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, med 356 000 kr vilket var 7 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Kronobergs och Skåne län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 289 600 kr per hushåll, vilket var 13 % under riksgenomsnittet.

Prisindex

En jämförelse mellan jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser i genomsnitt stigit med drygt 36 % mellan åren 2005 och 2012. Kostnaderna för att ta fram olika produkter har stigit med 32 % enligt Produktionsmedelsprisindex under samma period (**tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet av jordbruks-

reglerade varor visar en ökning med knappt 22 % sedan 2005.

I **tabell 10.7** visas ett urval av olika prisserier. Alla prisserier utom traktorer redovisas i eller ligger till grund för de index som redovisas i det Statistiska meddelandet *Prisindex och priser på livsmedelsområdet*. Det genomsnittliga priset på traktorer baseras på uppgifter ifrån statistikrapporten *Jordbrukets investeringar i maskiner och redskap*. Priset på dieselolja har minskat mellan 2012 och 2013 med 2 %. Priset för stärkelsepotatis låg på samma nivå som 2012 medan prisökningen för sockerbetor låg på 5 %. Däremot sjönk priset för spannmål mellan 12–24 % under 2013 jämfört med 2012. Inga priser på djur fanns tillgängliga för år 2013 i skrivande stund.

I **tabell 10.8** visas årsindextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 2005 har varit varierande mellan de olika posterna. Mellan 2010 och 2012 har avräkningspriserna för spannmål och oljevaxter ökat på årsbasis medan avräkningspriserna för matpotatis och sockerbetor sjunkit under samma period. Under 2013 steg priserna för matpotatis (35 %) och sockerbetor (3 %) medan priset för oljevaxter och spannmål sjönk med 19 respektive 14 % sedan 2012. Avräkningspriser för mjölk samt får och getter har ökat med 10 % respektive 7 % jämfört med 2012 medan priserna för kalv och storboskap har minskat. Avräkningspriset för svin ligger på samma nivå som 2012. Avräkningspriserna för ägg sjönk jämfört med 2012 efter att ha legat relativt still under många år.

Arrendepriser

Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

En del jordbruksmark arrenderas även gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i följande tablå:

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 2010 och 2012:

Område	Län	2010, %	2012, %
Sydsverige	K,M	2	1
Västsverige	N,O	5	5
Småland med öarna	F,G,H,I	4	7
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	2	4
Norra Mellansverige	S,W,X	18	28
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	39	40
Hela riket		10	10

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. arrenden genom självägda bolag eller som på annat sätt ej är marknadsmässiga ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 40 % av arrendena var gratis 2012. Lägst var andelen i Sydsverige och Östra Mellansverige.

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriserna år 2012 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 637 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 752 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt 80 kr högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade Sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med 107 %. En ökning har skett mellan 2010 och 2011 då de steg med omkring 15 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priser för jordbruksmark har ökat kontinuerligt sedan Sveriges EU-inträde 1995. På riksnivå ligger 2012 års priser på jordbruksmark ca 2 % lägre än 2011 (**tabell 10.11**).

Procentuellt sett har ökningen mellan 2011 och 2012 varit störst i Övre Norrland där priset steg med 16 % jämfört med 2011 medan priset minskade mest i Svealands slättbygder med 9 %.

Det genomsnittliga priset för jordbruksmark i Sverige beräknades år 2012 till 49 600 kr per hektar, vilket är närmare fem gånger så högt som 1995. Priset var högst i Götalands Södra Slättbygder med 130 200 kr per hektar och lägst i Övre Norrland med 12 900 kr per hektar.

En viktig orsak till att priserna för jordbruksmark stigit sedan mitten av 2000-talet är den reform av jordbrukspolitiken som trädde i kraft 1 januari 2005. Reformen innebar att stödet till jordbruket förändrades från att vara kopplat till odlad areal av vissa grödor och viss djurhållning till att ges i förhållande till arealen oavsett vilken gröda som odlas. Det innebar att mark som tidigare inte fått något stöd, främst åkermark som användes för vallodling samt betesmark, blev stödberättigad. Förändringen gynnade främst skogsbygderna och de norra delarna av landet. Även det allmänna ekonomiska läget med låga räntor samt högre spannmålspriser torde ha varit gynnsam för prisutvecklingen.

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2013 redovisades totalt 3 054 marknadsmässiga köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 832 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingskoefficienten var 1,62 (tabell 10.12).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av bruttonationalprodukten.

Produktionen redovisas uppdelat på näringsliv, offentliga myndigheter samt hushållens icke-vinstdrivande organisationer. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och national-

inkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 2007 (standard för svensk näringsgrensindelning 2007). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjurskötsel, hästavel, renkötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagets driftöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras huvudsakligen på Jordbruksverkets EAA-kalkyl.

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karaktäristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling på fri-land (inkl. trädgårdsodling) eller under glas, husdjurskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), biodling, renkötsel, pälsdjurskötsel, uppföd-

ning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkts- eller kostnadsmässigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter”. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördeuppskattningar, pristatistik, slaktstatistik och bokföringsuppgifter. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrendekostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s företagsekonomiska system, Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksråden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker så

väl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU-kommissionen antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU-kommissionens angivna urvalsstorleken. I de följande undersökningsårgångarna har urvalet successivt förnyats.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU-Kommissionens FADN-system. För JEU 2007 ändrades metoden för värdering av byggnader vilket hade stor inverkan på avskrivningskostnaderna. Undersökningsresultaten för 2007 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996 och med försiktighet när det gäller nettoresultat där avskrivningarna är medräknade.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs, tillsammans med SCB, på uppdrag av Jordbruksverket. Den bygger på en sambearbetning mellan Lantbruksregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoT). Från LBR hämtas uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Hushåll som driver jordbruksföretag i aktieföretagsform ingår inte. Från IoT, som innehåller uppgifter om hela Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal, driftsinriktningar samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem. Dessutom redovisas medelvärden för brukare och maka/make med uppdelning på kvinnor och män för några variabler.

I redovisningar avseende inkomststämman till och med 1998 ingick endast brukaren och brukarens maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), sammanboende som har gemensamt barn och barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Denna förändring samt det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat, försvårar jämförelser med uppgifter avseende inkomståret 1999 och tidigare.

Prisindex

Jordbruksverket publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2009 publiceras indexserierna med 2005 som basår.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB på uppdrag av Jordbruksverket. Indexentalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indexentalen är år 2005. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–2 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–2 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, underhåll samt investeringar. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Väg-

ningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård.

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin för försäljning på den svenska marknaden och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Här ingår inte heller prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Arrendepriiser

Arrendepriisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1995. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. De senaste undersökningarna inklusive 2012 års undersökning har genomförts vartannat år och urvalet har omfattat 1 800 jordbrukare vilka enligt Lantbruksregistret arrenderade jordbruksmark (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen och där ansökan om lagfart gjorts. Det vill säga att fastighetsregleringar ingår ej. Endast köp med en total areal på minst två hektar och en försäljningssumma under 10 miljoner ingår i bearbetningen. Vidare omfattar statistiken bara köp där köpeskillingskoefficienten ligger i intervallet 0,5–6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp mellan maka/make, där föräldrar säljer till sina barn eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För att uppskatta hur stor del av priset som kan hänföras till jordbruksmarken på fastigheten används relationen mellan taxeringsvärdet på jordbruksmarken och det totala taxeringsvärdet på fastigheten.

Till år 2005 gjordes en ny taxering av lantbruksfastigheter vilket medförde att jordbruksmarkens andel av det totala taxeringsvärdet i genomsnitt ökade från ca 10 % vid föregående taxering (1998) till ca 14 %. Mellan åren 1999 och 2004 beräknades markpriserna med hjälp av 1998 års taxering. Det har medfört att markpriserna under dessa år till viss del underskattats då den relativa ökningen av värdet på jordbruksmark i förhållande till andra ägoslag, som ackumulerats under åren, inte tagits med i beräkningarna förrän år 2005.

År 2008 uppdaterades taxeringsvärdena för lantbruksfastigheter igen men denna gång kunde man inte urskilja någon förändring i jordbruksmarkens andel av det totala taxeringsvärdet.

Liknande scenario som skedde i och med 2005 års taxering kan även skönjas i vissa regioner i och med 2011 års nytaxering. På riksnivå har jordbruksmarksvärdet år 2011 ungefär samma andel av fastighetens totala taxeringsvärde som år 2005 och år 2008 men många av de regioner där jordbruksmarkspriset är relativt högt och där majoriteten av Sveriges jordbruksmark finns har denna andel ökat medan i andra regioner minskat. Vilket då i beräkningsmodellen leder till att priserna på jordbruksmark under åren 2009 och 2010 till viss del underskattats, på samma sätt som under åren 1999 till 2004, och hela den ackumulerade ökningen från år 2009 och 2010 kom inte med i beräkningarna förrän år 2011.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna har priset på riksnivå viktats med de totala arealerna i beståndet. För detta har uppgifter från taxeringsregistret använts.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskilling och taxeringsvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 2011 års fastighetstaxering för lantbruk. Den redovisas som övägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

EAA: Statistiska meddelanden EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn, senast i JO 45 SM 1302. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruks-

verkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska meddelanden, senast i JO 40 SM 1401. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller med den svenska typologin klassificeras företagen efter region samt storleksgrupp efter standardtimmar. I tabellerna med EU-typologi klassificeras företagen efter region samt storleksgrupp efter standardiserad intäkt.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

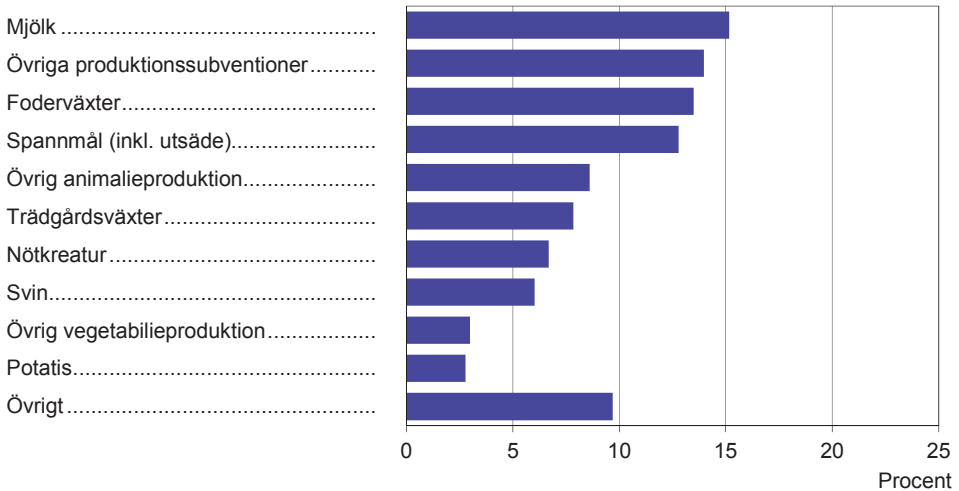
Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2012, JO 42 SM 1401. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

Prisindex: Prisindex och priser på livsmedelsområdet, JO 49 SM 1405. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

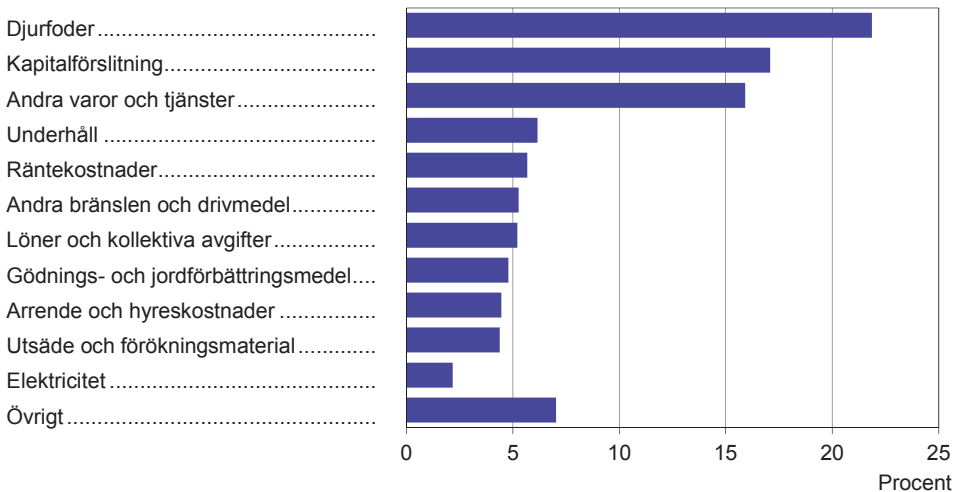
Arrendepriser: Arrendepriser på jordbruksmark 2012, JO 39 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se. Denna statistik publiceras vartannat år.

Markpriser: Priser på jordbruksmark 2012, JO 38 SM 1301. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 1401. Statistiken är tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2012 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

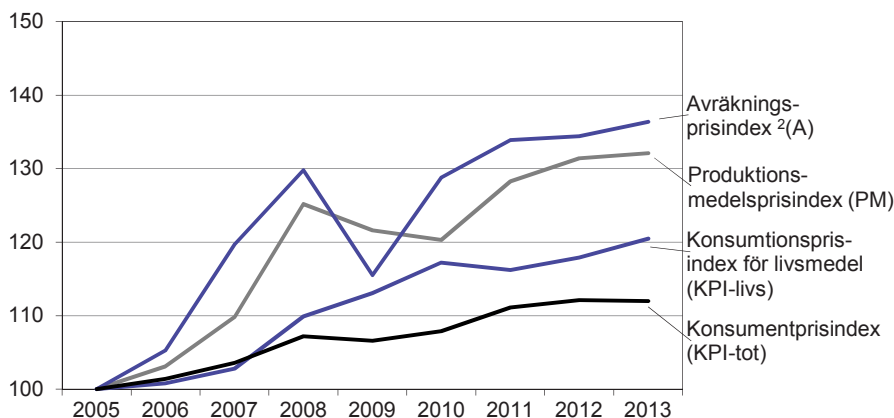
Figur 10B**Jordbrukets kostnader till baspriser år 2012 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10C
Jordbrukets prisindex 2005–2013¹ (2005=100)

Agricultural price indices

Procent

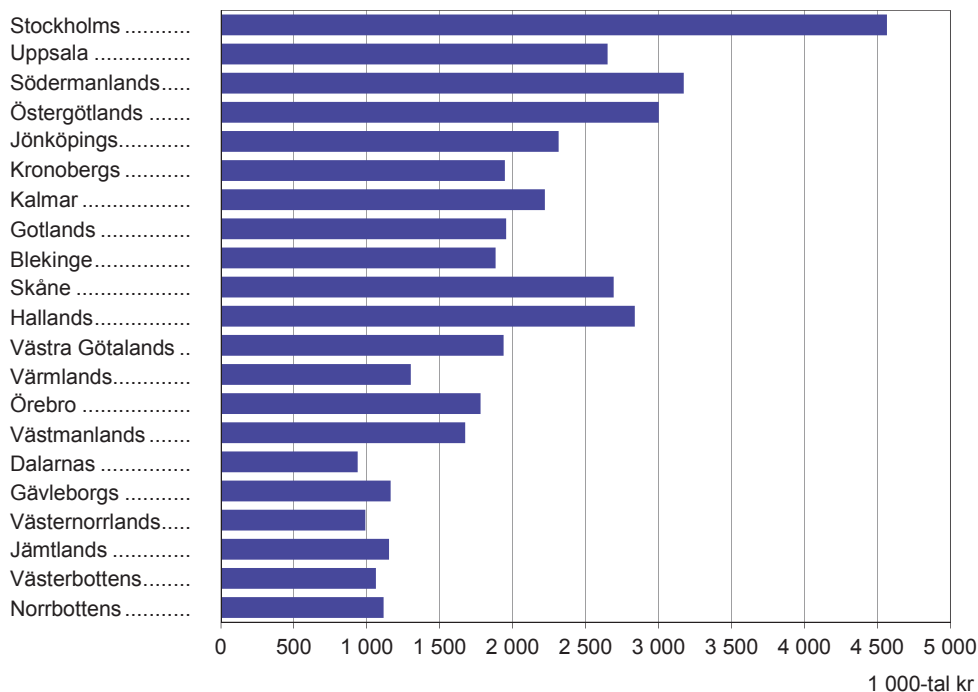

1) Preliminära årsindextal för 2013 för Avräkningsprisindex samt Produktionsmedelsprisindex.

2) Reviderad siffra för 2012.

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D
Försålda lantbruksenheter¹ år 2013, köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr
Sold agricultural units, average market price

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1**Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2013 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr***Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices*

År	Totala bruttonationalprodukten till marknadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlingsvärde till baspris)	
		Miljoner kr ¹	Procentuell andel ¹
2013*	3 634 394	13 420	0,37
2012*	3 549 709	13 232	0,37
2011	3 480 543	13 272	0,46
2010	3 337 531	13 780	0,41
2009	3 105 790	10 955	0,35
2008	3 204 320	16 288	0,51
2007	3 126 018	15 814	0,51
2006	2 944 480	13 174	0,45
2005	2 769 375	14 404	0,52
2004	2 660 957	16 761	0,63
2003	2 544 867	16 628	0,65
2002	2 443 630	16 970	0,69
2001	2 348 419	16 235	0,69
2000	2 265 447	15 564	0,69
1999	2 138 421	15 763	0,74
1998	2 025 024	16 986	0,84
1997	1 932 988	17 141	0,89
1996	1 853 915	16 949	0,91
1995	1 809 575	19 458	1,08
1994	1 678 588	18 993	1,13
1993	1 572 541	18 636	1,19

1) Reviderade siffror.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2012 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2012 at current prices*

EAA		2000 ¹	2005 ¹	2010 ¹	2011 ¹	2012*
01	Spannmål (inkl. utsäde)	7 104	4 140	6 511	6 996	8 411
02	Industrigrödor	1 592	1 537	1 688	1 723	1 862
02.1	Oljevaxtfrön och oljehaltiga frukter (inkl. utsäde)	362	420	1 093	1 028	1 262
02.2	Proteingrödor	146	89	103	85	72
02.4	Socketbetor	1 076	1 011	484	600	518
02.9	Andra industrigrödor	7	17	8	10	9
03	Foderväxter	5 215	4 715	7 783	8 411	8 882
04	Köks- och plantskoleväxter	2 848	2 990	3 450	3 989	4 333
04.1	Färska grönsaker	1 249	1 498	1 683	2 006	2 137
04.2	Blommor och växter	1 600	1 492	1 767	1 983	2 197
05	Potatis (inkl. utsäde)	1 183	1 234	1 977	1 511	1 822
06	Frukt	335	463	519	698	827
09	Andra växter och vegetabiliska produkter	37	42	84	103	104
10	Vegetabilieproduktion (01 till 09)	18 316	15 120	22 011	23 429	26 241
11	Djur	9 203	9 259	10 980	11 337	11 318
11.1	Nötkreatur	3 909	3 638	4 343	4 519	4 399
11.2	Svin	3 335	3 399	3 838	3 797	3 964
11.3	Hästar och åsnor	547	581	536	555	543
11.4	Får och getter	150	155	210	232	236
11.5	Fjäderfä	868	909	1 361	1 503	1 469
11.9	Andra djur	394	577	692	731	708
12	Animaliska produkter	11 229	11 158	12 367	12 985	12 685
12.1	Mjök	10 011	9 711	10 160	10 496	9 981
12.2	Ägg	808	878	1 427	1 684	1 790
12.9	Andra animaliska produkter	411	569	780	805	915
13	Animalieproduktion (11+12)	20 432	20 417	23 347	24 322	24 004
14	Produktion av jordbruksvaror (10+13)	38 749	35 537	45 358	47 751	50 244
15	Produktion av jordbrukstjänster	938	2 488	2 528	2 719	2 792
16	Jordbrukets produktion (14+15)	39 687	38 025	47 886	50 470	53 036

1) Reviderade siffror.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA		2000 ¹	2005 ¹	2010 ¹	2011 ¹	2012*
17	Sekundära icke- jordbruksaktiviteter (ej särskiljbara)	1 463	2 992	3 743	3 730	2 923
18	Jordbrukets produktion (16+17)	41 150	41 017	51 629	54 200	55 959
19	Total insatsförbrukning	27 878	29 333	36 603	38 547	39 727
19.01	Utsäde och förökningsmaterial	1 633	1 619	2 280	2 318	2 519
19.021	Elektricitet	947	1 075	1 420	1 398	1 247
19.023	Andra bränslen och drivmedel	2 312	2 570	2 507	2 760	3 029
19.03	Gödnings- och jordförbättringsmedel	1 857	2 095	2 657	2 754	2 749
19.04	Växtskyddsmedel och bekämpningsmedel	866	633	858	835	902
19.05	Veterinärkostnader	237	307	375	361	347
19.06	Djurfoder	9 785	7 673	10 857	11 772	12 563
19.07	Underhåll av utrustning	2 462	2 224	2 565	2 687	2 615
19.08	Underhåll av byggnader	564	796	794	973	924
19.09	Jordbrukstjänster	938	2 488	2 528	2 719	2 792
19.095	Indirekt mätta finansiella tjänster (FISIM)	347	472	659	750	895
19.90	Andra varor och tjänster	5 932	7 382	9 102	9 220	9 146
20	Förädlingsvärde brutto till baspriser (18-19)	13 271	11 683	15 026	15 653	16 232
21	Kapitalförslitning	5 885	6 674	8 938	9 372	9 817
21.1	Utrustning	4 537	5 162	7 066	7 348	7 692
21.2	Byggnader	1 348	1 512	1 872	2 024	2 125
22	Förädlingsvärde netto till baspriser (20-21)	7 387	5 009	6 088	6 281	6 415
23	Löner och kollektiva avgifter	1 841	2 459	2 804	2 865	2 996
24	Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25	Övriga produktionssubventioner	3 421	8 357	9 168	9 309	9 196
26	Faktorinkomst (22-24+25)	10 807	13 365	15 256	15 590	15 611
27	Driftsöverskott / sammansatt förvävsinkomst (22-23-24+25)	8 966	10 906	12 452	12 725	12 614
28	Arrende- och hyreskostnader	1 259	1 815	2 314	2 471	2 565
29	Räntekostnader	2 513	2 502	1 978	3 146	3 260
30	Ränteintäkter	171	437	476	660	659
31	Företagsinkomst (27-28-29+30)	5 365	7 026	8 636	7 768	7 448

Tabell 10.3

Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2011 och 2012. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag¹
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 2011				JEU 2012			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlings- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Växtodlings- företag	Mjolk- företag	Mjolk- företag		
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	416 700	1 070 900	161 600	29 100	400 000	1 175 100	156 600	62 400
Animalier	2 500	10 700	1 119 200	1 157 300	17 200	14 700	977 700	1 123 100
Övrigt	152 500	459 500	109 900	124 600	137 000	638 200	72 100	80 500
Direktorsättningar	137 300	326 000	330 100	289 800	122 300	315 100	260 000	278 600
Summa intäkter	709 000	1 867 000	1 720 800	1 600 800	676 600	2 143 100	1 466 400	1 544 600
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	224 700	588 900	503 600	458 700	228 600	718 400	507 800	513 100
Underhåll	48 100	127 400	92 000	119 300	58 800	144 400	89 300	122 000
Övrigt	140 100	248 800	464 700	417 900	152 700	226 200	421 200	453 400
Summa kostnader	412 900	965 100	1 060 300	995 800	440 200	1 089 000	1 018 300	1 088 400
Resultat före avskrivningar, arbets- och arrendekostnader och finansiellt netto	296 100	901 900	660 500	604 900	236 500	1 054 100	448 100	456 200
Arbetskostnader	4 300	28 000	81 600	39 600	5 200	23 600	68 000	45 100
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto	291 800	873 900	578 900	565 300	231 300	1 030 500	380 100	411 100
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader och byggnadsinvent.	21 300	68 200	42 200	63 000	22 600	26 500	53 000	89 400
Markinvent. och markanläggning	1 300	2 800	900	2 500	1 500	2 300	1 300	2 200
Maskiner och redskap	61 500	143 300	90 900	106 900	62 700	184 100	95 100	125 700
Summa avskrivningar	84 200	214 400	134 000	172 400	86 800	212 900	149 400	217 200

1) Företagen är klassade efter sin huvudsakliga driftsriktning.

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2011				JEU 2012			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlings- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	Växtodlings- företag	Mjök- företag	Mjök- företag	
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	20 900	150 900	36 900	38 000	23 000	192 600	33 000	36 000
Resultat före finansiellt netto	186 600	508 600	408 000	354 900	121 500	625 000	197 700	157 800
Finansiellt netto	10 300	69 600	20 400	-9 200	11 200	36 100	20 800	6 200
Resultat i jord- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	176 400	439 000	387 600	364 100	110 300	588 900	176 800	151 600
Skogsbruket								
<i>Intäkter (exkl. värdeändr. skogsförråd)</i>	56 200	53 800	58 100	47 900	42 300	18 200	50 700	95 400
<i>Kostnader</i>	4 100	3 700	4 700	8 900	3 400	6 100	7 300	16 400
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och finansiellt netto	52 200	50 100	53 400	39 100	38 900	12 100	43 400	79 000
Arbetskostnader	2 700	6 400	–	1 700	2 700	2 100	–	2 000
<i>Avskrivningar på maskiner och redskap</i>	1 400	900	3 900	5 400	1 400	2 200	3 800	4 200
Resultat före finansiellt netto	48 100	42 900	49 500	32 000	34 900	7 800	39 600	72 700
Finansiellt netto	8 100	14 800	21 500	33 900	10 200	15 200	22 800	31 800
Resultat i skogs- bruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	40 100	28 100	28 000	-1 900	24 700	-7 400	16 800	41 000
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	216 500	467 100	415 600	362 200	135 000	581 500	193 600	192 600

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2011				JEU 2012			
	RO 3		Riket		RO 3		Riket	
	Mjölk- företag	Mjölk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjölk- företag	Mjölk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	3 000	17 800	46 500	248 900	20 800	25 400	62 900	161 900
Animalier	247 700	370 200	184 700	1 330 100	369 700	418 000	159 300	1 988 400
Övrigt	47 900	51 200	91 500	138 400	35 400	34 100	67 500	167 000
Direktersättningar	258 200	192 200	236 400	164 900	284 600	179 400	192 800	213 800
Summa intäkter	556 800	631 300	559 200	1 882 300	710 400	656 800	482 500	2 531 100
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	135 900	165 600	114 000	815 700	198 900	209 200	95 500	1 122 700
Underhåll	50 000	49 500	69 700	101 500	51 800	56 800	54 400	126 800
Övrigt	197 600	210 000	197 000	472 400	238 500	224 800	163 100	438 300
Summa kostnader	383 400	425 100	380 800	1 389 600	489 100	490 700	313 000	1 687 800
Resultat före av- skrivningar, ar- bets- och arrende- kostnader och finansiellt netto	173 400	206 200	178 300	492 700	527 300	522 100	320 000	1 908 400
Arbetskostnader	1 000	1 200	3 400	36 200	19 100	15 700	3 500	110 300
Resultat före av- skrivningar, arren- dekostnader och finansiellt netto	172 400	205 000	174 900	456 500	202 200	150 300	166 000	733 000
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader och byggnadsinvent.	21 100	22 900	39 200	128 300	36 400	27 500	31 900	114 300
Markinvent. och markanläggning	100	200	1 400	2 600	300	500	1 300	1 900
Maskiner och redskap	49 200	46 300	59 900	83 400	76 600	52 000	50 400	79 600
Summa avskrivningar	70 500	69 400	100 500	214 200	113 300	79 900	83 500	195 800

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2011				JEU 2012			
	RO 3	Riket			RO 3	Riket		
	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	2 400	4 800	12 000	45 300	5 600	7 500	11 000	148 500
Resultat före finansiellt netto	99 600	130 800	62 500	197 000	83 400	62 900	71 500	388 700
Finansiellt netto	-9 600	-9 000	-900	55 800	-12 600	-7 400	5 500	68 900
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	109 100	139 800	63 400	141 200	96 000	70 300	65 900	319 800
Skogsbruket								
<i>Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)</i>	73 600	68 400	117 700	94 600	168 100	95 800	67 400	70 200
<i>Kostnader</i>	6 000	6 300	18 600	13 000	19 900	12 000	18 600	8 100
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och finansiellt netto	67 500	62 100	99 100	81 600	148 100	83 800	48 800	62 100
Arbetskostnader	–	–	1 100	–	–	–	1 000	200
<i>Avskrivningar på maskiner och redskap</i>	1 900	1 700	3 600	1 400	2 700	1 700	2 700	600
Resultat före finansiellt netto	65 600	60 500	94 400	80 200	145 400	82 100	45 200	61 300
Finansiellt netto	18 600	14 200	23 600	49 600	11 700	7 500	17 500	32 100
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättn. för eget arbete	47 000	46 200	70 800	30 600	133 700	74 700	27 700	29 200
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	156 100	186 000	134 200	171 800	229 700	145 000	93 600	349 000

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2012. Kronor per hushåll***The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK*

Storleksgrupp, hektar åkermark	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Näringsverksamhet							
– 2,0	52 100	52 300	52 600
2,1– 5,0	13 500	18 100	23 100	23 000	25 900	27 300	26 300
5,1– 10,0	15 000	20 600	27 700	27 100	29 400	32 200	31 700
10,1– 20,0	23 700	29 800	39 000	39 500	42 700	45 700	44 600
20,1– 30,0	44 000	52 100	61 900	59 700	65 000	66 200	64 400
30,1– 50,0	77 000	83 700	94 100	87 000	95 300	98 600	94 800
50,1–100,0	122 800	135 200	149 600	138 400	155 800	158 600	150 200
100,1–200,0	145 600	171 000	192 400	182 200	203 500	209 700	203 300
200,1–	164 400	194 600	227 400	226 200	237 400	239 500	227 800
Heltidsjordbruk	177 986	173 400
Samtliga	50 400	58 000	68 100	65 100	72 000	75 100	73 200
Tjänst							
– 2,0	363 700	366 700	372 500
2,1– 5,0	283 200	352 300	385 000	396 900	395 400	402 000	415 300
5,1– 10,0	272 900	333 900	361 900	371 000	376 000	384 500	398 100
10,1– 20,0	246 200	301 700	330 200	341 300	340 900	348 300	361 100
20,1– 30,0	215 400	266 500	295 200	306 100	309 500	317 400	328 600
30,1– 50,0	181 300	229 600	261 500	269 500	273 900	280 500	292 400
50,1–100,0	151 900	195 100	225 600	234 700	238 300	246 900	258 200
100,1–200,0	147 600	180 000	207 200	217 000	221 100	228 200	239 300
200,1–	138 900	176 000	210 200	215 700	224 000	224 400	243 100
Heltidsjordbruk	227 452	238 800
Samtliga	226 400	283 300	313 800	324 100	326 400	331 100	344 900
Taxerad förvärvsinkomst¹							
– 2,0	411 700	415 100	421 200
2,1– 5,0	335 900	365 000	403 500	415 400	416 800	425 000	437 700
5,1– 10,0	325 300	349 400	385 200	393 900	401 200	412 800	425 900
10,1– 20,0	307 200	327 000	365 300	376 800	379 700	390 400	402 000
20,1– 30,0	295 000	314 500	353 500	362 300	371 100	380 300	389 700
30,1– 50,0	289 300	309 400	352 200	353 100	365 800	375 700	384 000
50,1–100,0	305 900	326 200	371 700	369 600	390 600	402 000	404 800
100,1–200,0	329 400	346 300	395 700	395 300	420 500	433 800	438 500
200,1–	350 700	365 300	433 500	437 800	457 200	459 400	466 500
Heltidsjordbruk	401 811	408 500
Samtliga	312 300	336 700	377 900	385 200	394 400	404 500	414 400
Nettoinkomst av kapital							
– 2,0	12 400	9 200	9 500
2,1– 5,0	1 600	7 700	8 400	8 400	9 300	6 400	6 000
5,1– 10,0	4 800	13 900	15 700	11 500	12 700	10 700	9 800
10,1– 20,0	11 800	21 300	22 600	17 900	17 900	15 200	16 600
20,1– 30,0	19 000	30 100	30 800	20 700	22 600	21 900	18 300
30,1– 50,0	29 200	39 300	41 000	30 500	29 200	28 900	27 500
50,1–100,0	34 900	46 000	49 200	34 500	36 500	34 600	31 900
100,1–200,0	43 100	50 500	54 300	39 600	42 200	40 200	33 600
200,1–	54 600	67 600	65 200	60 200	56 200	37 600	38 400
Heltidsjordbruk	35 185	31 500
Samtliga	18 200	25 700	27 200	20 500	21 200	19 000	17 900

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5**Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2012. Medeltal i kronor per hushåll***The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK*

Område	Taxerad inkomst av		Netto- inkomst av kapital	Hushålls- inkomst före skat- tefria transfere- ringar och skatter m.m.	Positiva ej skat- teplik- tiga trans- fere- ringar	Skatter och övriga nega- tiva trans- fere- ringar	Hushålls- inkomst efter trans- fere- ringar
	Närings- verk- samhet	Tjänst					
<i>Län</i>							
Stockholms	79 000	347 100	10 600	427 900	8 100	107 200	328 800
Uppsala	95 800	336 300	20 100	441 300	10 100	106 200	345 100
Södermanlands	83 400	328 500	18 100	410 700	9 500	100 100	320 100
Östergötlands	100 100	320 000	21 400	431 100	11 300	101 700	340 700
Jönköpings	78 800	359 100	22 800	446 800	11 400	102 300	355 900
Kronobergs	68 300	353 100	24 400	434 600	10 600	97 700	347 500
Kalmar	91 600	318 100	26 400	421 000	10 700	98 000	333 700
Gotlands	90 300	274 500	17 700	362 700	13 700	86 900	289 600
Blekinge	67 300	337 300	21 000	412 200	10 500	98 400	324 300
Skåne	95 000	332 900	18 800	435 600	10 900	100 600	345 900
Hallands	73 200	346 200	22 100	418 600	10 500	96 100	333 000
Västra Götalands	67 100	352 400	15 700	416 800	10 200	98 400	328 600
Värmlands	41 900	363 600	9 500	397 200	10 100	95 800	311 400
Örebro	67 600	359 700	15 300	427 300	9 500	103 400	333 500
Västmanlands	78 900	356 100	18 500	437 300	9 800	105 900	341 200
Dalarnas	52 500	349 100	17 100	400 400	9 800	95 500	314 700
Gävleborgs	63 800	337 300	14 100	398 000	10 900	94 300	314 600
Västernorrlands	52 700	369 400	20 500	429 300	9 700	102 100	336 900
Jämtlands	57 400	320 600	10 500	377 500	10 900	87 500	301 000
Västerbottens	41 700	387 900	15 800	427 800	9 400	101 000	336 200
Norrbottnens	50 000	369 700	12 500	405 300	9 100	97 600	316 700
<i>Hela riket</i>							
2012	73 200	344 900	17 900	420 400	10 400	99 100	331 700
2011	75 100	333 100	19 000	415 200	10 500	97 600	328 100
2010	72 000	326 400	21 200	409 300	10 500	102 700	317 100
2010 tidigare LBR-def.	73 200	324 400	21 600	408 800	10 500	102 500	316 800
2009	65 100	324 100	20 500	390 100	11 000	106 700 ¹	294 400 ¹
2008	68 100	313 800	27 200	398 100	10 800	114 600	294 300
2007	64 300	301 800	37 300	397 400	12 100	116 000	293 500
2006	60 300	290 300	33 300	377 200	11 600	116 500	272 300
2005	58 000	283 300	25 700	358 800	11 400	111 900	258 300
2004	59 300	265 900	23 100	337 400	11 600	110 900	238 000
2000	50 400	226 400	29 000	298 800	10 700	104 000	205 500

1) Reviderade siffror.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 2005–2013 (2005=100)

Agricultural price indices

Index	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ¹
Produktionsmedelsprisindex							
Total insatsförbrukning	100,0	128,3	122,1	119,9	129,5	132,0	132,2
Investeringsvaror och -tjänster	100,0	113,4	119,5	121,6	123,9	128,9	131,6
Totalt	100,0	125,2	121,6	120,3	128,3	131,4	132,1
Avräkningsprisindex							
Vegetabilier	100,0	136,7	117,7	138,2	147,4	148,3	144,5
Animalier	100,0	125,5	114,2	123,0	125,4	125,7	131,3
Totalt	100,0	129,8	115,5	128,8	133,9	134,4	136,4
Producentprisindex för livs- medelsindustrin, jordbruks- reglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	125,2	121,7	120,9	131,5	132,6	134,9
Animalier	100,0	113,7	112,0	112,6	116,5	118,6	122,6
Totalt	100,0	117,3	115,2	115,3	121,2	123,1	126,6
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	114,4	116,1	116,8	120,2	120,8	122,2
Animalier	100,0	110,1	112,5	113,3	115,2	117,2	121,4
Totalt	100,0	111,5	113,7	114,5	116,8	118,4	121,8
Konsumentprisindex							
Livsmedel, totalt	100,0	109,9	113,1	117,2	116,2	117,9	120,5
Totalt	100,0	107,2	106,6	107,9	111,1	112,1	112,0

1) Preliminära årsindextal för 2013 för Avräkningsprisindex samt Produktionsmedelsprisindex.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7**Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2013, kr***Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products*

Varuslag	1990	1995	2000	2005	2010	2012	2013*
Traktorer, kr/st	250 000	..	418 000	480 000	696 000	747 000	701 000
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	572	772	906	1 083	1 056
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ¹	133	118	97	91	162	190	167
Råg ¹	143	110	91	90	124	176	133
Korn ¹	133	111	89	82	131	160	132
Havre ¹	132	107	88	82	109	145	120
Potatis för stärkelse	57 ²	56	50	46	46	55	55
Sockerbetor	29	42	38	42	24	22	23
Vetekli	179 ³	127	123	150	155	211	228
Melass	169	126	102	135	209	217	230
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap ⁴	2 545	2 295	1 829	1 831	2 185
Mellankalv ⁴	2 882	2 502	1 850	1 835	1 947
Spädkalv ⁴	1 621	1 638	115	150	150
Häst ⁴	1 344	607	702	614	529
Får (inkl. lamm) ⁴	2 205	1 764	1 778	2 043	2 281
Slaktsvin ⁴	1 487	1 325	1 102	1 080	1 181
Slaktkyckling ⁵	975	773	663	650	859	956	..
Mejerimjök, kr/100 kg	297	308	306	283	345	338	362
Ägg, kr/100 kg ⁶	837	1 220	1 272	1 176

- 1) Vid leveransort för vara av normal kvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för höstvetete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.
- 2) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råsprit.
- 3) År 1990 är ej jämförbart med senare år p.g.a. produktbyte.
- 4) Fritt gård, exklusive leveranstillsätt och efterlikvider.
- 5) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.
- 6) Sammanvägt pris på A-ägg från burhöns och A-ägg från frigående höns.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8
Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2013 (2005=100)

Producer price index. Indices for subtotals

Varuslag	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
Spannmål	100,0	167,7	113,7	162,2	188,7	199,3	171,2
Matpotatis	100,0	216,8	170,9	197,3	195,2	161,7	218,7
Annan potatis	100,0	104,3	109,5	98,9	97,2	105,0	105,0
Sockerbetor	100,0	63,6	64,8	57,7	56,7	52,8	54,2
Oljeväxtfrö och oljehaltiga frukter	100,0	154,8	126,1	183,7	191,4	192,5	156,1
Mjök	100,0	127,9	105,5	122,5	126,8	119,3	130,7
Ägg	100,0	144,4	144,6	143,0	150,1	147,5	138,9
Storboskap	100,0	120,3	107,0	118,4	125,1	130,9	128,0
Kalv	100,0	127,0	109,1	106,5	103,4	118,2	113,9
Får och getter	100,0	108,1	106,8	106,9	108,0	117,4	125,6
Svin	100,0	110,9	121,2	109,8	97,9	108,5	108,5
Frukt och grönsaker	100,0	114,6	111,0	123,7	119,2	115,3	119,2
Blommor och plantskoleväxter	100,0	102,7	106,3	109,8	106,8	107,3	107,9

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9
Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2012, kr per hektar

Average rent for agricultural land and for arable land

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriiser för		
		jordbruksmark		åkermark
		inkl. gratisarrenden, kr/ha	exkl. gratisarrenden, kr/ha	inkl. gratisarrenden, kr/ha
Sydsverige	K,M	3 591	3 627	3 783
Västsverige	N,O	1 555	1 591	1 526
Småland med öarna	F,G,H,I	1 092	1 133	1 227
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	1 458	1 479	1 427
Norra Mellansverige	S,W,X	631	734	574
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	350	488	322
<i>Hela riket</i>		1 637	1 752	1 717

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av genomsnittligt arrendepriis för jordbruksmark inklusive gratisarrenden 1994–2012 (1994=100)

Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012
Sydsverige	K,M	100	102	119	153	185	195	200	239	243
Västsverige	N,O	100	100	124	127	170	148	158	180	182
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	133	130	160	166	177	191	203
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	121	140	167	181	184	195	201
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	139	130	135	162	168	183	191
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	115	176	116	124	138	187	197
<i>Hela riket</i>		100	102	122	136	164	168	176	202	207

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Genomsnittliga priser på jordbruksmark^{1,2} 1995–2012, 1 000-tal kr per hektar

Average prices on agricultural land

Område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2012	Försäld areal, ha 2012
	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	25,8	40,1	67,2	97,6	94,6	100,3	138,5	130,2	116	838
Gmb	13,8	22,8	47,9	51,7	63,4	60,5	79,4	83,6	176	1 343
Gns	13,3	20,1	33,2	53,6	47,3	50,9	55,0	58,6	186	1 441
Ss	8,7	13,9	25,2	39,7	38,6	40,8	51,5	46,7	242	1 957
Gsk	9,1	14,2	26,1	30,9	33,3	31,6	41,7	38,8	689	4 053
Ssk	5,4	6,5	14,6	19,4	20,9	21,1	27,4	27,7	265	1 237
Nn	2,9	3,0	8,1	10,8	12,4	11,3	13,3	14,3	380	1 527
Nö	2,2	3,2	6,4	9,5	8,5	9,8	11,1	12,9	253	1 353
<i>Hela riket</i>	10,8	16,8	31,1	40,2	39,8	40,7	50,5	49,6	2 307	13 749

1) Avser både åker- och betesmark.

2) Taxeringsvärdena för lantbruksfastigheter uppdateras med jämna mellanrum och kan vara orsaken till en del av den prisutveckling som sker mellan året innan och det år uppdateringen sker (läs mer om detta under "Om statistiken").

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2013
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej släktköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr	Taxeringsvärde ² medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskilling-koefficient ³ , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	57	4 565	3 313	1,52
Uppsala	101	2 651	1 810	1,63
Södermanlands	52	3 173	2 389	1,52
Östergötlands	75	3 003	1 983	1,64
Jönköpings	124	2 315	1 706	1,49
Kronobergs	139	1 947	1 428	1,47
Kalmar	75	2 222	1 396	1,72
Gotlands	58	1 956	1 310	1,65
Blekinge	57	1 884	1 268	1,55
Skåne	322	2 693	1 837	1,57
Hallands	94	2 837	1 838	1,68
Västra Götalands	492	1 937	1 288	1,61
Värmlands	260	1 301	907	1,58
Örebro	98	1 779	1 247	1,63
Västmanlands	31	1 675	1 227	1,51
Dalarnas	180	938	653	1,66
Gävleborgs	109	1 163	875	1,50
Västernorrlands	196	991	651	1,71
Jämtlands	161	1 152	796	1,67
Västerbottens	222	1 063	744	1,69
Norrbottnens	151	1 116	776	1,84
<i>Hela riket</i>				
2013	3 054	1 832	1 262	1,62
2012	2 995	1 742	1 169	1,66
2011	3 235	1 808	1 221	1,62
2010	3 238	1 844	1 038	1,94
2009	2 766	1 768	1 044	1,86
2008	3 267	1 677	1 021	1,80
2007	3 800	1 657	788	2,24
2006	3 316	1 526	812	1,99
2005	3 465	1 335	797	1,81
2004	3 093	1 167	460	2,61
2003	3 064	1 082	465	2,40
2002	2 944	1 030	458	2,30
2001	2 938	1 010	466	2,22

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Taxeringsvärde enligt fastighetstaxering för lantbruk 2011. För åren 2001–2004 avses basvärdet enligt 1998 års fastighetstaxering. För åren 2005–2007 avses taxeringsvärdet enligt 2005 års fastighetstaxering. För åren 2008–2010 avses taxeringsvärdet enligt 2008 års fastighetstaxering. Fr.o.m. 2011 avses taxeringsvärdet enligt 2011 års fastighetstaxering.

3) Se texten sidan 182.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.